

Sygn. akt IV U 1457/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w. C. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Grygiel

Protokolant: Marta Kluźniak

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2018 roku w C. na rozprawie

sprawy J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

na skutek odwołania J. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 16 sierpnia 2017 roku nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 16 sierpnia 2017 roku nr (...) w ten sposób, że ustala wysokość emerytury ubezpieczonej J. N. przy uwzględnieniu składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 206491,85 zł (dwieście sześć tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt jeden złotych i osiemdziesiąt pięć groszy).

Sygn. akt IV U 1457/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2017 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury na rzecz J. N., poczynając od dnia 1 lipca 2017 roku.

Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynoszącą 194.498,83 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącą 481.468,71 zł, oraz średnie dalsze trwanie życia wynoszące 242,4 miesiąca. Ustalona w powyższy sposób emerytura ubezpieczonej wyniosła 2.788,64 zł i została podwyższona o kwotę zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników

w wysokości 35,46 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła J. N., zarzucając że organ rentowy dokonał błędnej waloryzacji składek zewidencjonowanych na jej koncie,

tj. nie zwaloryzował składek poczynając od dnia 1 stycznia 2016 roku, waloryzacją obejmując jedynie składki do 2015 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc że wysokość emerytury ubezpieczonej została ustalona prawidłowo.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. N. w dniu 3 lipca 2017 roku złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury. Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy decyzją z dnia 17 lipca 2017 roku, nr (...) -2002 ponownie ustalił wartość kapitału początkowego ubezpieczonej na dzień 1 stycznia 1999 roku. Ustalając wartość kapitału organ rentowy:

- do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalając na 84,60%, a jego podstawę na kwotę 1.032,87 zł;
- uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 19 lat, 10 miesięcy i 16 dni, tj. 238 miesięcy;
- uwzględnił okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 5 miesięcy i 6 dni, tj. 53 miesięcy, w tym 4 lata, 4 miesiące i 4 dni okresów sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi);
- uwzględnił współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 85,06%;
- uwzględnił średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach, które dla osób

w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy.

Obliczony z uwzględnieniem powyższych danych kapitał początkowy ubezpieczonej wyniósł 119.892,85 zł.

W oparciu o powyższe ustalenie, decyzją z dnia 20 lipca 2017 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał J. N. zaliczkę na poczet przysługującej jej od dnia 1 lipca 2017 roku emerytury oraz poinformował ją, że ponownie przeliczy wysokość tej zaliczki po otrzymaniu wyjaśnień z Gminnego Zespołu (...) w M. odnośnie właściwej kwoty wynagrodzenia za 1990 rok. Do ustalenia wysokości zaliczki przyjęto kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynoszącą 194.498,83 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącą 440.874,28 zł, oraz średnie dalsze trwanie życia wynoszące 242,4 miesiąca. Ustalona w powyższy sposób emerytura ubezpieczonej wyniosła 2.621,18zł.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że ustalona niniejszą decyzją emerytura podlega zawieszeniu, z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez ubezpieczoną.

W dniu 27 lipca 2017 roku odwołująca złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury w związku z rozwiązaniem umowy o pracę.

Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy decyzją z dnia 17 lipca 2017 roku, nr (...) -2002 ponownie ustalił wartość kapitału początkowego ubezpieczonej na dzień 1 stycznia 1999 roku. Ustalając wartość kapitału organ rentowy:

- do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalając na 98,37%, a jego podstawę na kwotę 1.200,99 zł;
- uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 19 lat, 10 miesięcy i 16 dni, tj. 238 miesięcy;
- uwzględnił okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 5 miesięcy i 6 dni, tj. 53 miesięcy, w tym 4 lata, 4 miesiące i 4 dni okresów sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi);
- uwzględnił współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 85,06%;

- uwzględnił średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach, które dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy.

Obliczony z uwzględnieniem powyższych danych kapitał początkowy ubezpieczonej wyniósł 130.932,23 zł.

Z uwagi na nabycie przez odwołującą prawa do emerytury w trzecim kwartale 2017 roku organ rentowy ostatnią roczną waloryzacją przeprowadzoną w czerwcu 2017 roku objął kwotę składek zapisanych na koncie ubezpieczonej do dnia 31 stycznia 2016 roku, dokonując jej przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji za 2016 roku wynoszącego 106,37%. Następnie tak ustalona kwota składek została zwaloryzowana wskaźnikiem kwartalnym za I kwartał 2017 roku.

Dodatkowo składki za 2016 rok zostały zwaloryzowane waloryzacją kwartalną za I, II, III i IV kwartał 2016 roku, przy zastosowaniu kwartalnych wskaźników waloryzacji odpowiednio za II, III i IV kwartał 2016 roku oraz I kwartał 2017 roku.

W oparciu o powyższe ustalenie organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję z dnia 16 sierpnia 2017 roku.

(v. akta rentowe)

Wysokość składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej wynosiła:

- na dzień 31 stycznia 2001 roku 6.986,54 zł, w tym składki za 1999 rok 3.170,00 zł i składki za 2000 rok 3.816,54 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2000 rok wynoszącym 112,72%;

- na dzień 31 stycznia 2002 roku 11.840,11 zł, w tym składki za 2001 rok 3.964,88 zł i suma zwaloryzowanych składek 7.875,23 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2001 rok wynoszącym 106,68%;

- na dzień 31 stycznia 2003 roku 15.922,07 zł, w tym składki za 2002 rok 3.291,04 zł i suma zwaloryzowanych składek 12.631,03 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2002 rok wynoszącym 101,90%;

- na dzień 31 stycznia 2004 roku 20.305,65 zł, w tym składki za 2003 rok 4.081,06 zł i suma zwaloryzowanych składek 16.224,59 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2003 rok wynoszącym 102,00%;

- na dzień 31 stycznia 2005 roku 24.882,12 zł, w tym składki za 2004 rok 4.170,36 zł i suma zwaloryzowanych składek 20.711,76 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2004 rok wynoszącym 103,63%;

- na dzień 31 stycznia 2006 roku 30.058,18 zł, w tym składki za 2005 rok 4.272,84 zł i suma zwaloryzowanych składek 25.785,34 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2005 rok wynoszącym 105,55%;

- na dzień 31 stycznia 2007 roku 36.297,43 zł, w tym składki za 2006 rok 4.571,02 zł i suma zwaloryzowanych składek 31.726,41 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2006 rok wynoszącym 106,90%;

- na dzień 31 stycznia 2008 roku 44.312,61 zł, w tym składki za 2007 rok 5.510,66 zł i suma zwaloryzowanych składek 38.801,95 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2007 rok wynoszącym 112,85%;

- na dzień 31 stycznia 2009 roku 57.635,30 zł, w tym składki za 2008 rok 7.628,52 zł i suma zwaloryzowanych składek 50.006,78 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2008 rok wynoszącym 116,26%;

- na dzień 31 stycznia 2010 roku 74.192,14 zł, w tym składki za 2009 rok 7.185,34 zł i suma zwaloryzowanych składek 67.006,80 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2009 rok wynoszącym 107,22%;

- na dzień 31 stycznia 2011 roku 86.932,18 zł, w tym składki za 2010 rok 7.383,36 zł i suma zwaloryzowanych składek 79.548,82 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2010 rok wynoszącym 103,98%;

- na dzień 31 stycznia 2012 roku 97.704,10 zł w tym składki za 2011 rok 7.312,02 zł i suma zwaloryzowanych składek 90.392,08 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2011 rok wynoszącym 105,18%;

- na dzień 31 stycznia 2013 roku 110.264,95 zł, w tym składki za 2012 rok 7.499,78 zł i suma zwaloryzowanych składek 102.765,17 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2012 rok wynoszącym 104,68%;

- na dzień 31 stycznia 2014 roku 123.639,35 zł, w tym składki za 2013 rok 8.264,00 zł i suma zwaloryzowanych składek 115.425,35 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2013 rok wynoszącym 104,54%;

- na dzień 31 stycznia 2015 roku 138.139,44 zł, w tym składki za 2014 rok 8.834,60 zł i suma zwaloryzowanych składek 129.304,84 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2014 rok wynoszącym 102,06%;

- na dzień 31 stycznia 2016 roku 149.821,38 zł, w tym składki za 2015 roku 8.836,26 zł i suma zwaloryzowanych składek 140.985,12 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2015 rok wynoszącym 105,37%;

- na dzień 31 stycznia 2017 roku 167.223,68 zł, w tym składki za 2016 rok 9.356,90 zł i suma zwaloryzowanych składek 157.866,78 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za 2016 rok wynoszącym 106,37%;

- na dzień 30 kwietnia 2017 roku 180.798,47 zł, w tym składki za I kwartał 2017 roku 2.922,64 zł i suma zwaloryzowanych składek 177.875,83 zł. Całość zewidencjonowanych składek winna zostać zwaloryzowana wskaźnikiem waloryzacji za I kwartał 2017 rok wynoszącym 113,02%.

Wysokość składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej w II kwartale 2017 roku wyniosła 2.153,42 zł i z uwagi na nabycie przez nią prawa do emerytury w III kwartale 2017 roku nie podlegały one żadnej waloryzacji.

Na dzień ustalania wysokości emerytury odwołującej, łączna kwota składek zewidencjonowanych na jej koncie, z uwzględnieniem waloryzacji, wynosi 206.491,85 zł.

(v. opinia biegłej sądowej z zakresu rachunkowości Z. W. k. 42-50 wraz z opinią uzupełniającą k. 77-79)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 ze zm.) – dalej ustawa emerytalna, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Waloryzację składek przeprowadza się corocznie, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za rok 2000, z uwzględnieniem art. 25a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu (ust. 3).

Waloryzacji podlega kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji (ust. 4).

Waloryzacja składek polega na pomnożeniu zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek przez wskaźnik waloryzacji (ust. 5).

W myśl art. 25a ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie.

W przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
- 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku.

Waloryzacji kwartalnej podlega kwota składek zewidencjonowanych na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych (ust. 3).

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 (ust. 6).

Publikowane w kolejnych obwieszczeniach Ministra Pracy i Polityki Społecznej wskaźniki waloryzacji składek emerytalnych wynosiły:

Za I kwartał 2017 roku	113,02%	M.P.2017.594;
W 2016 roku	106,37%	M.P.2017.444;
Za I kwartał 2016 roku	112,16%	M.P.2016.583;
Za II kwartał 2016 roku	100,50%	M.P.2016.905;
Za III kwartał 2016 roku	100,00%	M.P.2016.1185;
Za IV kwartał 2016 roku	100,70%	M.P.2017.269;
W 2015 roku	105,37%	M.P.2016.456;
Za I kwartał 2015 roku	112,30%	M.P.2015.546;
Za II kwartał 2015 roku	100,50%	M.P.2015.825;
Za III kwartał 2015 roku	100,00%	M.P.2015.1269;
Za IV kwartał 2015 roku	100,00%	M.P.2016.224;
W 2014 roku	102,06%	M.P.2015.442;
Za I kwartał 2014 roku	112,02%	M.P.2014.446;
Za II kwartał 2014 roku	100,00%.	M.P.2014.826;
Za III kwartał 2014 roku	100,00%.	M.P.2014.1153;
Za IV kwartał 2014 roku	100,00%.	M.P.2015.284;
W 2013 roku	104,54%	M.P.2014.334;
Za I kwartał 2013 roku	114,60%	M.P.2013.504;

Za II kwartał 2013 roku	100,40%	M.P.2013.773;
Za III kwartał 2013 roku	100,00%	M.P.2013.1020;
Za IV kwartał 2013 roku	100,00%	M.P.2014.218;
W 2012 roku	104,68%	M.P.2013.425;
Za I kwartał 2012 roku	114,05%	M.P.2012.396;
Za II kwartał 2012 roku	101,30%	M.P.2012.661;
Za III kwartał 2012 roku	100,00%	M.P.2012.933;
Za IV kwartał 2012 roku	100,40%	M.P.2013.167;
W 2011 roku	105,18%	M.P.2012.297;
Za I kwartał 2011 roku	109,67%	M.P.2011.45.507;
Za II kwartał 2011 roku	101,50%	M.P.2011.84.880;
Za III kwartał 2011 roku	100,00%	M.P.2011.113.1148;
Za IV kwartał 2011 roku	101,30%	M.P.2012.148;
W 2010 roku	103,98%	M.P.2011.35.418;
Za I kwartał 2010 roku	108,83%	M.P.2010.44.628;
Za II kwartał 2010 roku	101,00%	M.P.2010.66.848;
Za III kwartał 2010 roku	100,00%	M.P.2010.96.1130;
Za IV kwartał 2010 roku	100,90%	M.P.2011.23.256;
W 2009 roku	107,22%	M.P.2010.37.520;
Za I kwartał 2009 roku	111,26%	M.P.2009.37.575;

Za II kwartał 2009 roku	101,80%	M.P.2009.56.772;
Za III kwartał 2009 roku	100,10%	M.P.2009.80.996;
Za IV kwartał 2009 roku	100,20%	M.P.2010.15.159;
W 2008 roku	116,26%	M.P.2009.32.469;
Za I kwartał 2008 roku	113,72%	M.P.2008.95.823;
Za II kwartał 2008 roku	103,93%	- " -;
Za III kwartał 2008 roku	100,20%	- " -;
Za IV kwartał 2008 roku	100,60%	M.P.2009.18.236;
W 2007 roku	112,85%	M.P.2008.44.388;
Za I kwartał 2007 roku	112,73%	M.P.2008.95.823;
Za II kwartał 2007 roku	101,20%	- " -;
Za III kwartał 2007 roku	100,00%	- " -;
Za IV kwartał 2007 roku	101,81%	- " -;
W 2006 roku	106,90%	- " -;
W 2005 roku	105,55%	- " -;
W 2004 roku	103,63%	- " -;
W 2003 roku	102,00%	- " -;
W 2002 roku	101,90%	- " -;
W 2001 roku	106,68%	- " -;
W 2000 roku	112,72%	M.P.2006.42.453;

Nigdy nie został opublikowany wskaźnik waloryzacji składek emerytalnych za 1999 rok.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy w praktyce sprowadza się do dokonania prawidłowej waloryzacji składek emerytalnych zgromadzonych na koncie J. N..

W pierwszej kolejności zwraca uwagę literalna treść kolejnych obwieszczeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wskaźników waloryzacji składek emerytalnych, w których każdorazowo wskazywany jest wskaźnik waloryzacji składek za dany rok (lub kwartał) a nie wskaźnik waloryzacji tych składek w danym roku kalendarzowym lub kwartale. Tym samym oczywiste jest, że przykładowo składki emerytalne za 2000 rok, których waloryzacja niespornie dokonywana jest w czerwcu 2001 roku, według stanu na dzień 31 stycznia 2001 roku, są waloryzowane wskaźnikiem waloryzacji składek za 2000 rok, wynoszącym 112,72%. Jednocześnie z uwagi na brak wskaźnika waloryzacji składek za 1999 rok, przy niespornym objęciu składek za ten rok reformą emerytalną, a tym samym konieczności ich zwaloryzowania, muszą być one waloryzowane po raz pierwszy w czerwcu 2001 roku, wskaźnikiem waloryzacji składek za 2000 rok, albowiem innego, który mógłby być do nich zastosowany, po prostu nie ma.

W świetle powyższego oczywiście błędna jest praktyka organu rentowego, który niejako dokonuje przesunięcia wskaźników waloryzacji składek emerytalnych o jeden rok wstecz, tj. wskaźnik waloryzacji składek za 2000 rok stosuje do waloryzacji składek za 1999 rok, wskaźnik waloryzacji składek za 2001 rok stosuje do waloryzacji składek za 2000 rok itd. i w istocie na końcu waloryzacji każdorazowo „brakuje” mu jednego rocznego wskaźnika waloryzacji, przez co składki za ostatnie pełne lata waloryzuje przy użyciu wskaźników kwartalnych. Jaskrawo widoczne jest to w sprawie niniejszej, w której składki emerytalne odwołującej za cały 2016 rok zostały zwaloryzowane waloryzacją kwartalną za I, II, III i IV kwartał 2016 roku, przy zastosowaniu kwartalnych wskaźników waloryzacji odpowiednio za II, III i IV kwartał 2016 roku oraz I kwartał 2017 roku.

Tymczasem zgodnie z brzmieniem cytowanych powyżej przepisów, skoro prawo do emerytury ubezpieczona nabyła w III kwartale 2017 roku (w dniu 1 lipca 2017 roku), to w dniu 1 czerwca 2017 roku winna była zostać dokonana ostatnia roczna waloryzacja składek emerytalnych zgromadzonych na jej koncie według stanu na dzień 31 stycznia 2017 roku (art. 25 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej) – wskaźnikiem waloryzacji składek za 2016 rok wynoszącym 106,37%, a waloryzacją kwartalną powinny zostać objęte jedynie składki za I kwartał 2017 roku (art. 25a ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej) – wskaźnikiem waloryzacji składek za I kwartał 2017 roku wynoszącym 113,03%.

Obszerne wyjaśnienie mechanizmu waloryzacji składek przedstawił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 października 2015 roku, III UZP 9/15 (LEX nr 1923849), w którym wyjaśnił, że w świetle treści art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej, składki podlegają w pierwszym rzędzie waloryzacji rocznej, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za 2000 rok, natomiast waloryzacja kwartalna, uregulowana w art. 25a ustawy, stanowi jej uzupełnienie. Zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy, mechanizm waloryzacji ma charakter narastający i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany rok oraz podwyższenie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji (pomnożenie jej przez wskaźnik waloryzacji). Wskaźnik waloryzacji jest równy wskaźnikowi cen towarów

i usług konsumpcyjnych ogółem w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do poprzedniego roku powiększonemu o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do roku poprzedniego. Roczna waloryzacja polega na tym, że w czerwcu danego roku waloryzuje się składki należne do końca poprzedniego roku kalendarzowego, a podlegające zaewidencjonowaniu na koncie ubezpieczonego do dnia 31 stycznia roku, w którym przeprowadzana jest waloryzacja (roku waloryzacji). Waloryzację roczną składek przeprowadza się w dniu 1 czerwca z tego względu, że wskaźnik owej waloryzacji za poprzedni rok ogłaszany jest do dnia 25 maja kolejnego roku. Waloryzacja składek przeprowadzana w danym roku oznacza więc podwyższenie (zwaloryzowanie) kwoty składek należnych do końca poprzedniego roku, a wpłaconych do dnia 31 stycznia roku waloryzacji. Wyznaczenie daty 31 stycznia, jako dnia ustalenia stanu konta podlegającego rocznej waloryzacji, jest uzasadnione tym, że zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2010 roku, poz. 1778 ze zm.), wpłaty składek za dany miesiąc należy dokonać do określonego dnia następnego miesiąca, zatem wpłata składki za

grudzień danego roku następuje w styczniu kolejnego roku. W wyniku ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej przed przyznaniem danemu ubezpieczonemu prawa do emerytury, podwyższeniu wskaźnikiem waloryzacyjnym podlegają zatem składki należne do końca roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ta waloryzacja. Natomiast składki należne za okres po zakończeniu tegoż roku obrachunkowego, które nie zostaną objęte kolejną roczną waloryzacją (gdyż ta nastąpi już po przyznaniu i obliczeniu wysokości świadczenia) podlegają waloryzacji kwartalnej, o jakiej mowa w art. 25a ustawy o emeryturach

i rentach z FUS. W trybie tego przepisu waloryzowana jest kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych. Zatem, podobnie jak w przypadku waloryzacji rocznych, także i w tym przypadku mechanizm waloryzacji ma narastający charakter i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany kwartał oraz podwyższanie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji. Natomiast wskaźnik waloryzacji jest wynikiem algorytmu podobnego do stosowanego przy waloryzacji rocznej, z tą różnicą, że chodzi

o stosunek cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w kwartale, z który przeprowadzana jest waloryzacja do poprzedniego kwartału, powiększony o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w kwartale, za który przeprowadzana jest waloryzacja w stosunku do kwartału poprzedniego. Zastosowanie powyższych zasad oznacza, że podstawę obliczenia emerytury będzie zawsze stanowić suma składek po ostatniej waloryzacji rocznej powiększona

o poddane waloryzacji kwartalnej składki należne za dalszy okres do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc początkujący wypłatę.

Jako jeden z przykładów prawidłowej waloryzacji składek Sąd Najwyższy wskazał sposób ustalenia wysokości emerytury w trzecim kwartale 2014 roku, podając że wówczas podstawę obliczenia świadczenia stanowi suma:

1. kwoty składek ustalonej po ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej 1 czerwca 2014 roku (tj. kwoty zwaloryzowanych składek należnych do końca 2013 roku);
2. kwoty składek należnych za 2014 rok poddanych waloryzacji kwartalnej w myśl art. 25a ust.1 pkt 3 ustawy, obejmująca stan konta po pierwszym kwartale 2014 roku (kwota składek zaewidencjonowanych do końca kwietnia tego roku) zwaloryzowany wskaźnikiem waloryzacji za pierwszy kwartał 2014 roku;
3. nominalnej kwoty składek należnych za okres po zakończeniu pierwszego kwartału 2014 roku do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty emerytury, które w świetle art. 25a ust. 1 pkt 3 ustawy nie podlegają waloryzacji kwartalnej, gdyż ta kończy się wraz z pierwszym kwartałem 2014 roku.

Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela przedstawiony powyżej pogląd Sądu Najwyższego, przyjmując go za własny, jak również zaprezentowany przez Sąd Najwyższy sposób wyliczenia świadczenia emerytalnego, do którego prawo ubezpieczony nabył prawo w III kwartale roku kalendarzowego.

W zakresie matematycznego wyliczenia wartości składek zewidencjonowanych na koncie odwołującej Sąd Okręgowy oparł się na opinii biegłej sądowej z zakresu rachunkowości Z. W., uznając ją za rzetelną

i miarodajną dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem została ona wydana w oparciu

o posiadaną przez biegłą wiedzę i umiejętności specjalne z zakresu rachunkowości oraz znajduje pełne oparcie w obowiązujących w spornym okresie przepisach prawa oraz w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w szczególności dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego, których autentyczność i wiarygodność nie budzi żadnych zastrzeżeń. Powyższa opinia nie była przy tym pod względem rachunkowym kwestionowana przez strony, zaś zarzut organu rentowego co do błędnego przesunięcia przez biegłą wskaźnika waloryzacji składek za 2000 na składki za cały 2000 rok i w konsekwencji podobnego przesunięcia wskaźników waloryzacji za kolejne lata, są oczywiście bezzasadne

i wynikają z błędnego stosowania tychże wskaźników przez organ rentowy, niezgodnego z przedstawionymi powyżej zasadami.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję organu z dnia 16 sierpnia 2017 roku nr (...) w ten sposób, że ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej J. N. przy uwzględnieniu składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 206491,85 zł (dwieście sześć tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt jeden złotych i osiemdziesiąt pięć groszy).